

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. V. Aliud argumentum diluitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

mo cuius cor movet, gratiam consequatur, infallibiliter eam consequitur. Et quæst. 6. de malo art. 1. ad 3. *Deus*, inquit, movet voluntatem immutabiliter, propter efficaciam voluntatis moventis, quæ deficere non potest; sed propter naturam voluntatis motæ quæ indifferenter se habet ad diversa, non inducitur necessitas, sed manet libertas. Unde cum idem S. Doctor quæst. 6. de veritate art. 3. docet, Deum ad salutem prædestinati præparare media, ex se quidem defectibilia, quorum tamen aliqua, aliis deficientibus, effectum sint habitura; loquitur de mediis, & auxiliis extrinsecis; vel de intrinsecis, objectivè solum ac moraliter excitantibus; quæ cum non sint semper conjuncta cum auxiliis intrinsecis, & ex se efficacibus, non semper, nec infallibiliter operantur suum effectum, sed aliqua tantum, aliis deficientibus: ea scilicet, quæ cum gratia efficaci, & interiorius movente, & applicante voluntatem ad consensum, conjuncta sunt.

213.

Quod autem hic sit verus & germanus sensus D. Thomæ, constat primò ex eo quod recensendo illa media & adminicula quæ Deus præparat prædestinato, & quorum aliqua, aliis deficientibus, effectum sunt habitura, dicit, *illa esse exhortationes, & suffragia orationum*: hæc enim esse auxilia purè extrinseca, quis non videat? Constat secundo, ex eo quod ibidem in responsione ad 3. dicit, *quod Deus in voluntate agit, non per modum necessitatis, quia voluntatem non cogit, sed movet eam non auferendo ei modum suum; qui in libertate ad utrumlibet consistit; & ideo quamvis divina voluntati nihil resistat, tamen voluntas, & qualibet alia res, exequitur divinam voluntatem, secundum modum suum, quia & ipsum modum divina voluntas rebus dedit, ut sic ejus voluntas impleretur; & ideo quidam expleant divinam voluntatem necessariò, quidam contingenter, quamvis illud quod Deus vult, semper fiat*. Ex quibus verbis aperte colligitur, D. Thomam, præter gratias extrinsecas, & moraliter tantum excitantes, admittere gratiam aliquam internam, de se efficacem, quæ determinet voluntatem ad operandum, & infallibiliter simul & liberè eam moveat, & applicet ad consensum. Alioquin falsum esset illud quod ibidem docet, *nihil resistere divinae voluntati, & motioni; & quod licet quadam expleant divinam voluntatem necessariò, quadam contingenter; illud tamen quod Deus vult, semper fit*. Item falsum esset quod dicit quodlibeto 12. art. 3. nempe *prædestinationem habere certitudinem ex parte scientiæ Dei, quæ non potest falli; ex parte voluntatis divinae, cui non potest resisti; & ex parte providentiæ, quæ certissimo modo ducit ad finem*. Auxiliis enim purè extrinsecis, vel intrinsecis, moraliter tantum excitantibus, possumus resistere, etiam in sensu composito, & potentia consequenti; illaque, cum non semper, nec infallibiliter inferant suum effectum, certissimo modo non ducunt ad finem; nec possunt numerari inter illa media, quibus Augustinus dicit, quod quicumque liberantur, certissimè liberantur. Quare ex præfato S. Doctoris testimonio, malè infert Petrus à S. Joseph, aliique Recentiores, illum negare gratiam prædeterminantem, & de se efficacem, & admittere scientiam mediam, quæ Deus certò cognoscat, quamnam ex illis mediis quæ præparat prædestinatis, effectum sint habitura: cum potius ibidem in responsione ad 4. aperte talem scientiam mediam rejiciat, & gratiam prædeterminantem astruat.

Tom. I.

A Cum enim sibi objecisset contra certitudinem prædestinationis, de qua ibidem agit: prædestinationem esse debere cum suppositione causæ secundæ, creatæ scilicet voluntatis, ac proinde non posse habere certitudinem absolutam, sed tantum conditionalem; ex hypothesi scilicet quod voluntas humana consentiat, & se ad gratiam præparet: sicut certitudo hujus propositionis, *Sol causabit fructum in planta*, est tantum conditionalis, & ex suppositione quod arbor concurret, & cooperetur Soli ad fructificandum. Ita respondet: *Ad quartum dicendum, quod causa secunda, quam oportet supponere ad inducendum prædestinationis effectum, etiam ordini prædestinationis subjacet: non autem est ita in virtutibus inferioribus, respectu alicujus superioris virtutis agentis; & ideo ordo prædestinationis, quamvis sit cum suppositione voluntatis humane, nihilominus tamen absolutam habet certitudinem, et si in exemplo inducto contrarium appareat*. Quibus verbis S. Doctor hoc statuit discrimen inter Deum & causas secundas universales, quod Sol v. g. qui producit ficum cum suppositione ficulneæ, & olivam cum suppositione oleæ, non facit, ut illa infallibiliter ei cooperetur, ad producendas olivas aut ficus; eo quod ejus concursus & cooperatio, non sit effectus ipsius Solis, aut aliorum corporum cælestium; ideoque suppositio Solis, neque ficus, neque olivas inferat, nisi conditionatè, & ex suppositione quod olea & ficulnea simul influant, eique cooperentur ad fructificandum: prædestinatio verò est certa, non solum conditionatè, sed etiam absolutè; quia concursus & consensus voluntatis humane, est effectus ipsius gratiæ eam applicantis, & determinantis ad agendum, & subjacet ordini prædestinationis, ut loquitur S. Doctor; ac proinde non solum est à Deo præcitus & prævisus, sed etiam prædefinitus ac prædestinatus; & sic exclusa præscientia media, quæ docet Deum solum præscire, & prævidere futurum consensum voluntatis humane, non autem eum prædefinire, ac prædestinare.

§. V.

Aliud argumentum diluitur.

Secundum & præcipuum scientiæ mediæ fundamentum, deducunt Recentiores, ex eo quod peccata sub conditione futura, certò à Deo cognoscuntur, ut constat de traditione Davidis à Ceilitis, si mansisset in Ceila, 1. Regum 23. Illa autem non possunt certò præcisci in decreto prædeterminante: Ergo antecedenter ad illud, Deus ea cognoscit per scientiam mediam. Major patet, Minorem autem probant Adversarij; quia si Deus haberet decretum prædeterminans circa peccata, absolutè, vel conditionatè futura, esset illorum causa, & illi attribueretur malitia peccati, quod infinitæ ejus sanctitati & bonitati repugnat.

214.

Communis Thomistarum solutio distinguit in peccato conceptum entitatis, & actualitatis, à conceptu explicito deformitatis (sive hæc in privativo, sive in positivo consistat) & ad primum, concedit decretum positivum in Deo, ad secundum verò, decretum tantum permissivum: atque in his decretis docet cognosci à Deo peccata, ut futura, sive absolutè, sive conditionatè, ut disp. 4. art. 6. fusè declaravimus.

215.

Sed contra hanc solutionem multis calumniis insurgunt Adversarij, objiciuntque primò, quod

216.

S I iij

Calvinus, & Beza negabant Deo decretum prædeterminans ad formale peccati, & solum concedebant respectu materialis, ut testantur Belarminus lib. 2. de necessitate gratiæ cap. 2. Franciscus Belcarius Opusculo contra Calvinum, & Pecanus tomo 1. opusculorum opusc. 3. de auctore peccati; & tamen damnantur à Concilio Tridentino Sessione 6. Canone 6. Ergo asserentes Deum ad materiale peccati prædeterminare, non videntur differre à Calvino.

Secundò, Non alià ratione homini peccanti malitia attribuitur, nisi quia suo concursu attingit materiale illius: Ergo si Deus hoc prædeterminat, concurret ad illam.

Tertiò, Id quod est conforme voluntati divinæ, nequit esse peccatum: At materiale malitiæ, si à Deo prædeterminetur, erit conforme ejus voluntati: Ergo homo illud causans non peccabit, utpote conformans se voluntati divinæ.

Denique, Ratione connexionis inter formale & materiale malitiæ, nequit Deus materiale malitiæ consilium, quin in ipsum refundatur formale: At prædeterminatio fortius movet quàm consilium: Ergo ratione connexionis utriusque, non poterit unum prædeterminari, nisi prædeterminatio attingat aliud.

217.
Disp. 8.
art. 2. §.
10. &
sequen-
tibus.

Hæc argumenta Tractatu sequenti fusè discutientur, ac diluentur: interim ad primam instantiam breviter respondeo, quòd licet Calvinus & Beza, interdum videantur negare decretum prædeterminans ad formale peccati, illud tamen negant solum ore tenus, cum dolo, & sine consequentia ad sua principia. Cum enim fateantur tale decretum nostram evertere libertatem, nec relinquere in voluntate creata indifferentiam activam, seu potentiam ad actum oppositum, sed solum spontaneitatem, & immunitatem à coactione (ait enim Calvinus libro 2. instit. cap. 3. §. 5. *Voluntatem autem necessitate in malum trahi, quamvis libertate abdicatâ, offendit eos qui inter necessitatem & coactionem distinguere nesciunt &c.*) reverà quidquid est in peccato, Deo decreti adscribunt, cum ex hoc principio illi adscribere teneantur quidquid voluntas nostra operatur. Thomistæ verò, cum doceant decretum prædeterminans, non solum non evertere nostram libertatem, sed etiam eam causare, perficere, ac reducere de actu primo ad secundum, in veritate, & cum omni consequentia ad sua principia, negant Deo prædeterminanti ad materiale peccati, attribuendam esse malitiam illi annexam; & docent in solum voluntatem creatam, tanquam in primum liberum deficiens, & operans difformiter ad regulas morum, eam esse reducendam. Unde in Apologia Thomistarum, infra subjicienda, demonstrabimus nimis stupidè, & inconsideratè, Calvinismum objici Thomistis, cum doctrinæ Calvini, nostra è diametro opponatur; illudque fieri veteri Pelagianorum exemplo, qui similiter Augustino, Ambrosio, Hieronymo, Prospero, aliisque Sanctis Patribus, & divinæ gratiæ defensoribus, Manicheismum olim objiciebant, ut refert ipse Augustinus variis in locis, præsertim lib. 1. contra Julianum cap. 4. ubi illum hæreticum alloquens, sic ait: *Quid nomen dilaniare niteris meum, & Ambrosium facis, tacito ejus nomine, Manicheum? &c.* Et libro 2. contra duas Epistolas Pelagianorum cap. 1. loquens de Pelagianis ait: *Nihil aliud niteris, nisi ut hac horribili hæresi (scilicet Manicheorum) objectâ, cujus se adversarios confin-*

A *gunt, lateant inimici gratiæ, sub laude naturæ.* Quid ergo mirum, si Augustini discipulis, eadem calumnia tribuatur, quæ olim à Pelagianis, & Semipelagianis, huic S. Doctori, & invictissimo gratiæ defensori, aliisque SS. Patribus fuit imposita: ut enim dicitur Marth. 10. *Non est Discipulus super Magistrum, nec servus super Dominum suum: sufficit Discipulo, ut sit sicut Magister ejus, & servo sicut Dominus ejus. Si Patrem familias Beelzebub vocaverunt, quanto magis domesticos ejus?* Sed de hoc fusissimè loco citato.

Ad secundum dicendum, homini peccanti ideo attribui malitiam & deformitatem actus peccaminosi, quia suo concursu attingit materiale, reduplicativè ut tale, & quatenus fundat ipsam malitiam & deformitatem moralem; eò quod operetur ut agens morale, ac difformiter ad regulas morum, & se subtrahendo à rectitudine divini concursus & motionis. Unde cum Deus per suum concursum prævium, aut simultaneum, non attingat materiale peccati, reduplicativè ut tale, & ut fundat malitiam & deformitatem moralem, sed specificativè tantum: id est sub conceptu entitatis, & actualitatis, sub quo non exprimit deordinationem aliquam ab ultimo fine; & cum in tali concursu, non operetur ut agens morale, & cum subjectione ad regulas morum, sed ut prima causa, & provisor universalis, præbens omnibus causis secundæ media necessaria ad agendum, non potest illi attribui malitia, & deformitas actus peccaminosi, quamvis prædeterminet voluntatem ad materiale peccati.

Ad tertium distingo Majorem: Quod est conforme voluntati divinæ, nequit esse peccatum: sub ea ratione quæ est illi conforme, concedo: sub alia, nego. Ad Minorem similiter distingo: Materiale peccati, si à Deo prædeterminetur, erit conforme voluntati divinæ: materiale peccati, specificativè sumptum: id est sub conceptu entitatis, & bonitatis transcendentalis, sub quo à Deo prædeterminatur, concedo Minorem. Reduplicativè sumptum, & sub conceptu malitiæ, & deformitatis, quæ ratione non prædeterminatur, nego Minorem, & distingo Consequens eodem modo.

Ad ultimum respondeo, distinguendo Minorem: Prædeterminatio fortius & efficacius movet, quàm consilium, & cum eadem extensione, nego. Cum minori extensione, concedo. Consilium enim respicit actum, ut à voluntate humana hîc & nunc exercendum, cum omnibus circumstantiis quæ ad illum concurrunt, sive ad lineam physicam, sive ad moralem spectantibus; ideoque si de facto intercedat malitia, non præscindit ab ea, sed ad illam se extendit. Concursus autem Dei prævius, præcisivus est, solumque attingit quæ perfectionis sunt in actu, & quæ spectant ad rationem entis, & ordinem physicum; nec se extendit ad ea quæ pertinent ad ordinem moris: unde licet sit major intensivè (id est potentior & efficacior) quàm consilium; est tamen minor extensivè, id est minus se extendit quàm illud. De quo fusè Tractatu sequenti.

§. VI.

Aliud argumentum diluitur.

IN favorem scientiæ mediæ potest hoc argumentum proponi. Deus cognoscit infallibiliter omnia futura conditionata circa omnes combinationes possibiles: Sed omnia non cog-

218.

219.

220.

Disp. 8.
art. 4.
§. 12.

221.